

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., po jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se za 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 8. avgusta.

Vmes mej vesela poročila, ki nam javljajo, kako vro se drže naši štajerski bratje pri prvotnih volitvah, kako hrabro in vztrajno delujejo na vsej črti, da je sijajna zmaga že sedaj zagotovljena, prišla je jako nevesela vest, da je glavni urednik „Slovenskega Gospodarja“ velezaslužni gospod dr. Lavoslav Gregorec v 6. dan t. m. pred porotniki v Celji bil krivim spoznan in obsojen na šest tednov zapora, 150 gld. izgube na kavčiji in plačilo vseh stroškov, vkupe okoli 500 gld.

„Slovenski Gospodar“ in njega neustrašeni glavni urednik sta od nekdanj štajerskim nemčurjem in znanim fakijskim krogom v Celji trn v peti, radi bi ju uničili, češ: „udaril bodem pastirja in razkropile se bodo ovce“. Zbog tega brezmejnega sovraštva nesta bila takrat prvokrat pred porotniki in v preživem spominu nam je še zadnja drakonična obsodba, vendar ima zadnja obsodba svojo posebnost, svojo specifično stran.

Kolikor nam znano, je to prvi slučaj, da se je nikjer imenovani in nikjer podpisani glavni urednik pozval pred porotnike in obsodil, torej je to popolnem nova praksa, za katero bi se pristne opore v naših zakonih zamažalo. A v Celji je marsikaj mogoče in gorje, trikrat gorje vsakemu narodnjaku, kateremu je osoda toli nemila, da se mora zagovarjati pred Celjskimi porotniki! Ne da bi o porotnikih samih kaj slabega mislili, Bog varuj! a slučaj v Celji vselej tako nanese, da kadarkoli je obtožen kak narodnjak, ali kak slovenski list, so porotniki po večini nemčurji, isto tako tudi takrat, če Slovenec kakoga nemčurja toži in nasledek je vedno stereotipen: Slovenec tožitelj propade, Slovenec toženec se obsodi. To se vrši v jedno mer z matematično gotovostjo, in kar je najbolj čudno, slučaj je tolik, da se izrebejo kar zaporedoma imena najbolj zagriženih nemčurjev. Previsoko je naše spoštovanje do naših sodnikov in naših sodnih naprav, sicer bi bili že davno mislili, da ta osodopolni slučaj ni zgolj slepa sreča, marveč, da se poraja po francoskih igračev gaslu: Corriger la fortune!

Ker smo na tem mestu že obširno razpravljali, kako neugodne so porotniške listine za štajerske

Slovence, nečemo več ponavljati, temveč bomo le v kratkem posneli vso to pravdo; kakor jo pripoveduje „Slov. Gosp.“ sam.

„Bivši učitelj in luteran Henker v Prevaljah na Koroškem šel je lani za šulvereinskega učitelja v Holešovice na Českem, zapustivši dolgove neplačanih. Nekdo poroča to v Gospodarja, ker so Slovenci silno radi bili, da so se Henkerja znebili. Henker in v njega imenu dr. Glantschnigg tožita na veselje vseh šulvereinovcev, liberalcev, nemškutarjev in nemčurjev ne samo gospoda Brožeta, odgovornega urednika, ampak tudi glavnega urednika, češ, da je ta pisatelj, kar pa ni res. Pisatelj je v Prevaljah, pa je prosil, ne imenovati ga, ker sicer takoj službo zgubi. Včeraj bila je obravnava pred porotniki. Mej 36 porotniki je 30 pristašev liberalne stranke bilo, 28 takih, ki slovenščine neso nič ali ne dovolj zmožni in 13, ki so bili v Gospodarji izdelani. Zavoljo tega sta prosila zatoženca, naj se namesto Celjske druga sodnija odkaže. Prošnja bila je od Waserja v Gradci odbita. Zato je prišlo k obravnavi pred Heinrichem v Celji. Zavrgla se je tudi prošnja poizvedeti uradbeno pri deželskem šolskem svetu v Gradci, kako se je Henker bil obnašal pred cesarjem v Sladminji, in dalje pri uradu občinskem v Prevaljah o zadevi Henkerja in učiteljice Thumer, tudi o besedi „Schmutzianer“ in „Schnapskessel“ se je odbila zahtevana preiskava. Zaslišanih je bilo 14 prič. Dr. Glantschnigg odstopi od tožbe proti odgovornemu uredniku Brožetu in tako se vse zvrne na glavnega urednika. Zagovornik gosp. dr. Radaj je dokazal, da urednik ni pisatelj in bo nedolžno namesto pravega pisatelja v Prevaljih obsojen; dokazal je zatem resnico pisanega v Gospodarji zlasti, da je Henker res dolgove zapustil (43 gold. imel tirjati Farber, 8 gld. Zimmerl, 7 gld. dr. Dvoršak, 7 gld. Kolenc, 20 gld. Pelornik, 3 gld. Vrhnijak, 75 gld. Tamm), da se ni pri vseh poslovl, da je Kolenc zastoj ga letel iskati na kolodvor, ker je prej odšel, da je Mirnik potrdil, kar je Farber pravil namreč, da je Henker pri odhodu djal: „Können mich Alle in A . . . 1 . . . , denen ich was schuldig bin“, na posled, da je Henker še le pozneje, ko je že tožil, začel dolgove plačevati z denarji, katere je šulverein dal — pa bilo je zastoj — porotniki so obsodili moža, ki dotičnih vrstic ni pisal, ampak od dopisa tri redi vzel in v tiskarno poslal. Tukaj imamo zo-

pet novo žrtvo v borbi štajerskih Slovencev za svoje pravice, za svoj obstanek. Toda zmage slovenske tudi to ne more zabraniti. Če je tudi general pred končano vojsko ranjen, zmaga je vendar že zagotovljena. To kažejo volitve. Sicer pa ta general še ni smrtno zadet, kakor liberalci, nemčurji in šulvereinski glavaci krobotajo. Dr. Radaj je pritožbo naznanil in uložil priziv (Nichtigkeitsbeschwerde). Borba traja naprej do zmage! „Slov. Gosp.“ bo se neustrašeno, kakor do sedaj tudi boril naprej za mili naš slovenski dom. Ne udajmo se! G. dr. Radaj se je zopet pokazal kot izvrsten zagovornik. Hvala in slava mu!“

V tem poročilu, ki mora vsacega narodnjaka nemilo dirniti, se pač kaže, da pred porotniki v Celji nemamo sreče, posebno pa „Slov. Gospodar“ ne, kajti v kratkem času zadela ga je dvakratna obsodba in trpka kazen. Ker bi še nadaljne take obsodbe utegnile ta, za slovenski štajer prekoristni in neobhodno potrebni list preveč škodovati, ali celo uničiti, treba bode resnobno misliti, da se za bodoče kaj jednacega prepreči in list, kolikor je po človeškeje previdnosti možno, zavaruje proti takim udarcem.

Trgovska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

G. Baumgartner omenja, da se mu ne zdi umestno, da bi gostilničarji, kavarnarji itd. davčnega okraja Loke in Tržiča vkup imeli jedno zadrugo in stavi predlog, naj bi bila v vsakem okraju po jedna zadruga.

G. Bamberg omenja, da bi gostilničarji davčnega okraja Tržič z onimi Radovljiškega okraja lahko imeli vkup jedno zadrugo.

Poročevalec nema ugovorov proti g. Baumgartnerja predlogu, omenja pa, da se združenje gostilničarjev Radovljiškega okraja z onimi Tržiškega okraja ne more priporočati, ker slednji pripadajo obrtnemu oblastvu v Kranji in ne v Radovljici.

Pri glasovanju se vsprejme odsekov predlog s spremembnim predlogom Baumgartnerjevim.

Zbornični tajnik dalje poroča o ustanovitvi zadrug v Ljubljani in omenja, da se je za obrte v ožjem pomenu po zaslišanju odbora obrtnega društva v Ljubljani sestavil po skupinah načrt, kateri je dodatek predstoječemu poročilu. Ker bi nekatere

LISTEK.

Tri dni ob gorenjej Savinji.

(Spisal Josip Levičnik.)

(Dalje.)

VIII.

Dolgo raztegneno brdo, ob čegar južnem obrežji so pot proti bajti vije, zove se „Volovljek“ in je tako rekoč prehodnja bregovina v visoki planinski svet. Koj, ko se od Planinskega navzgor spustimo, prestopimo v obširne, tu pa tam z gozdi prerasčene pašnike, koder je hoja še precej lahka in prijetna. Drugače je, kjer je treba prekoračiti večje, s košatimi smrekami obraščene gozde; treba se je tukaj skrbno izogibati v obraz pluskajočih vej; treba se je plaziti čez velikanska, rogljačasta debela od starosti propalih dreves. Morilna sekira se v teh višinah ni zapela smrtne pesni prastaremu drevju, starost in vihar podirata velikanske, od drevesnega mahovja bradate orjake, kojih debela tu pa tam divje razmetana križem leže.

Po teh bregovinah pasejo nižje ležeči kmetje svoje goveje in ovčje črede, katere celo poletje v planini ostanejo. Večinoma se tudi molzna živina spravlja v planine, sedaj pa je pri vsakej čredi razen govejega in ovčjega pastirja tudi mlekarica — „majerca“, koja molze ovce, koze in krave, nabira maslo in napravlja okusen in tečen sir. Škoda samo, da se v teh krajih, kjer imajo toliko molzne živine, ne pečajo z napravo „švicarskega“ sira, koji bi jim gotovo lep dobiček donesal.

Kraja nevajen človek bi se v tem bregovju ne vedel kam obrniti, že itak slaba in neznatna steza se v goščevji in mej kamenjem brez sledu izgubi, le planinskih potov dobro vajeni novi vodja vedel je pravo namero. Višje ko stopamo; bolj se nam širi obzorje. Kmalu zagledamo daleč doli na zahodu v večernih solčnih žarkih se zlateče savinjske in celjske planine, še nekoliko višje in pred nami se vzdigujejo skalnati grebeni gorenjskih planin s svojimi bliščečimi snežnimi plazovi. Gori na severu pa se počasi pokazujejo sive glave solčavskih orjakov, veličastne podobe, da se popotniku nehoté noga ustavi, da strmi tukaj nad orjaškimi plodovi

narave. Radi bi se bili pogosto radovali stopinjo za stopinjo veličastnejšega razgleda, ali brzonogi vodja nas je opominal naglo hoditi, sicer bi nas znala noč prebiti in po noči tudi pota vajen človek v planinah lahko zaide. Se ve da nas take izjave neso posebno tolažile. Že so nam postala kolena okorna, noge težke, da smo jih komaj vzdigovali. Čudili smo se našemu vodji, koji je lagotno, kakor mi po stopnjicah domače hiše, cokolal po rogljatem kamenju in na kakem kamnu sedé pričakoval nas zaostale, planinskih potov malo vajene sinove doline.

Ni pa bil nenavaden gorski pot za nas jedina težava: ako smo mi izraževali svoje začudenje nad veličastvom planin, krmilil je naš ubogi Franjo zadi in godrnjal čez — njemu ne baš prijeten — pot, da smo se mu včasmi smijali, včas ga omilovali. Zaradi bližajoče noči smo namreč bili prisiljeni, brzo hoditi, zato je pa tudi posebno njega pot tako oblival, da je bil nesrečnik moker do kože. Bolj se pomika solnce zatonu, bolj raste naša skrb.

Do bajte je bilo še najmanj dve uri, a mi na pol onemogli, naš Franjo skoro popolnem. Daleč je hodil za nami in grozil se nad vodjem, da hodi

zadruga po tem načrtu imele premalo članov, naj bi se delalo na to, da se združijo z drugimi močnejšimi. Mogla bi se n. pr. zadruga izdelovalcev instrumentov z ono obrta kovanega blaga, zadruga roko-
vičarjev, klobučarjev in krznarjev s krojači združiti. Ravno tako naj bi se delalo na to, da bi se zadruga usnarjev, jarmenarjev, sedlarjev in tapetnikov, kakor tudi lasopletov in brivcev združila z drugimi zadrugami. Gledé trgovinskih obrtov se je držalo od vis. c. kr. trgovskega ministerstva za statistični dela doposlane razredbe. Ker pa je število posamnim zadrugam oddeljenih obrtov večidel prepičilo, in so trgovski obrti, da-si pripadajo različnim kategorijam, vender le sorodni obrti, naj bi se trgovski obrti razredili v tri zadruga in sicer:

1. v zadrugo sodno protokoliranih trgovcev,
2. v zadrugo neprotokoliranih trgovcev in
3. v zadrugo malih trgovcev.

Poročevalci stavi v imenu združenih odsekov prodlog: Poroča naj se v tem smislu mestnemu magistratu in podpira naj se pri ustanovljanju daljnih zadrug.

Zbornica vsprejme predlog jednoglasno.

Zbornični tajnik poroča o dveh ulogah c. kr. okr. glavarstva Kamnik, naj bi zbornica izrekla svoje mnenje o ustanovljanju zadrug. Po sklepu se predlagajo za političen okraj Kamnik naslednje zadruga:

1. Zadruga gostilničarjev itd. za davčni okraj Brdo;
2. zadruga gostilničarjev za davčni okraj Kamnik;
3. zadruga mlinarjev in žagarjev v političnem okraju Kamniku;
4. zadruga lončarjev za političen okraj Kamnik;
5. zadruga pekov in medeničarjev za političen okraj Kamnik;
6. zadruga drugih rokodelskih in dopuščenih obrtov v političnem okraju Kamniku;
7. zadruga večjih trgovskih obrtov;
8. zadruga malih obrtnikov za političen okraj Kamnik.

Nekateri obrtniki okraja Kamniškega uložili so dve ulogi, izmed katerih jedna zahteva, naj se združijo za političen okraj Kamnik v jedno zadrugo naslednji obrti: kovači vseh vrst, kleparji, pasarji, mizarji, sodarji, zidarji, kamenoseki, tesarji, izbitni malarji in barvomazniki, podoborji, steklarji, nožarji, sedlarji, knjigovezi, ključavničarji, urarji in kolarji.

Proti združitvi teh obrtovoalcev v jedno zadrugo bi se principijelno ne moglo ugovarjati, ker bi štela blizu 100 članov in se torej naprej ne more odrekati ji sposobnost za obstoj. Poleg te pa bi se morala ustanoviti druga zadruga rokodelskih in dopuščenih obrtov, katera bi obsegala druge obrtne kategorije, izimši gostilničarje, mlinarje, žagarje, lončarje, peke in medeničarje. V ti zadrugi bi bilo blizu 150 članov, in tudi ustanovitvi te zadruga bi se ne moglo ugovarjati.

Kar se tiče druge uloge, naj bi se delalo na to, da se vsi, katere koli vrste obrtovoalci v političnem okraju Kamnik združijo v jedno zadrugo, se opozarja na predstoječe poročilo.

V imenu odseka se torej predlaga: Zbornica naj izreče c. kr. okrajnemu glavarstvu v Kamniku v smislu tega poročila svoje mnenje.

(Dalje prih.)

prenaglo. Na jedenkrat pa zaupije, da ne gre za ves svet dalje, naj ga pustimo, da se boče vrniti sam k Planinšku. Vsede se na kamen in teško sope od vročine in tukej že precej tankega zrača. Nikjer blizu kakšne pastirske kolibe, do bajte še tako daleč, soluce že čisto blizu zatona, vse to je storilo, da nas je jela situacija z onemoglim tovarišem skrbiti. Mi smo ga rotili, da naj se premaga, da ga ne moremo in nečemo pustiti samega nazaj, in če se ne podvizamo naprej, prenočevati bi morali na prostem. Vse zastonj. Moker kakor je bil, vzame rudeč žepni robec in si ga namesto z nasprotnima s sprednjima koncema zaveže okolo vratu, da mu je visel po hrbtu navzdol in jo res mahne naravnost nazaj. Začnemo ga prositi, da naj bode pаметen, da se moramo vsi zaradi njega vrniti, ker bi sam brez vodje tudi nazaj pota nikakor ne našel, ali zastonj. Že smo mislili, da nam bodo zaradi tovariševe samovolje splavali naši popotni načrti po vodi, kar nam pride smešen, ob jednom pa tudi strašen dogodek na pomoč. Ko smo se namreč mi še posvetovali, kaj nam je storiti, stopal je naš obupanec svoj pot nazaj in ni se zmenil niti za naše

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. avgusta.

Vsi večji časopisi odobrujejo cesarsko naredbo, ki loči **podeljenje redov** od podeljenja plemstva in časti tajnega svetnika. „Pester Lloyd“ obžaluje, da ta cesarska naredba tudi za nazaj ne velja.

Novo objavljeni volilni zapisnik **zgornjeavstrijskih** veleposestnikov navaja 134 volilcev, med njimi 41 župnijskih posestev in duhovnih korporacij. Posestniki mestnih hiš se neso vsprejeli v zapisnik.

Hrvatski sekejski svetnik Hervoić je danes na svojem posestvu v Krapini nagloma umrl. — Nekateri listi so bili prinesli vest, da se je bil hrvatski ban podal v Ischl, kar se pa ne potrjuje, samo to je res, da je cesar čestital banu na konci zasedanja hrvatskega sabora. — Izredni budget kraljskega investicijskega fonda za 1884. leto dobil je najvišjo sankcijo. Dohodki iznesajo 4.254.761 glđ, stroški pa 1.055.845, med temi 256.000 za zgradbo železnic in 690.500 glđ za investicije v avtomnem delokrogu.

„Oesterreichische Correspondenz“ objavila je sledeče oficijalne številke o šolstvu v **Bosni in Hercegovini**: Konci prošlega leta bilo je v teh dveh deželah razna „mektefov“, to je mahomedanskih verskih šol pri mošejah še 42 splošnih, 94 konfesijskih ljudskih šol, med temi je 56 pravoslavnih, 36 katoliških, jedna mahomedanska in jedna židovska. Na teh šolah je poučevalo 186 učnih močij, med njimi 17 frančiškanov, 15 usmiljenih sester, 4 hčere božje ljubezni, 1 sestra kongregacije dragocene krvi in 2 trepista. Kakor se vidi se katoliški redi jako zanmjo za šolstvo. Vseh učencev je bilo 8114 in sicer 6240 dečkov in 1874 deklet; od teh jih je bilo 4489 pravoslavnih, 2877 katoliških, 443 mahomedanskih, 295 židovskih, 10 pa drugih ver. Najboljše obiskujejo šolo katoliški, potem pa pravoslavni otroci, najmanj pa mahomedanski. Sploh obiskuje 7-5% za šolo godnih otrok šolo, kar je gotovo jako malo. Ali okoliščine se vedno boljšajo.

Vnanje države.

Shodu **nemškega in avstrijskega** cesarja se letos pripisuje poseben političen pomen, zlasti ker sta poklicana tudi Kalnoky in Tisza v Ischl. Nekateri sklepajo, da se bode podaljšala nemško-avstrijska zveza, drugi pa, da se bode v Ischlu razgovarjalo o mednarodnem položaji, ki je navstal vsled razrušenja konference.

Bivši **srbski** metropolit Mihael je v samostanu Rilo pri Sofiji imel propoved, tikajočo se Srbije. Ta propoved se je tiskala in razširila v mnogih iztisih. Sedaj se je pa metropolit Mihael podal v Petrograd.

Turški sultan vsprejel je črnogorskega poverjenika Božo Petroviča v slovesnej, potem pa še v privatnej avdijenci, ter mu podelil veliki kordon Osmanskega reda. Boži Petrovič je sultanu izročil dva samokresa in jeden jagatan, kot darilo kneza Nikolaja. Nagovor Petroviča in odgovor sultanov sta izražala zadovoljstvo zaradi dobrih razmer med tema dvema državama.

Seje **francoskega** kongresa so jako burne, jedna bolj od druge. Kričanje, zmerjanje in pretenje vse križem. Kdor opazuje to zborovanje, misli bi, da se zborujejo olikani Francozi, ampak kaki azijski divjaki. Reda ni skoraj nobenega, po dva govornika stopita večkrat h kratu na govorniški oder, in se med sabo zmerjata in žugata, da že nekolikokrat ni dosti manjkalo, da ni prišlo do pretepa. Monarhisti delajo škandale, da bi podkopali zaupanje republike, radikalcem pa ta revizija ne zadostuje in hočejo popolno spremembo ustave po njih šabloni. Poslednji ne pomislijo, da s tem le škodujejo republiki, za katero se boré, in gladijo pot monar-

hiji. Vsi zmerno republikanski časopisi pa obsojajo to dejanje in opominjajo k zmernosti. Predvčeraj popoldne ob 5. uri je imel kongres tretjo sejo. Zbornica in vse galerije so bile natlačene. Poročevalec komisije, Gerville-Réache prebral je svoje poročilo. Ko je prišel do besed, da je bilo prejšnje sporazumljenje ob h zbornic potrebno, navstal je na skrajni levici velik krik in smeh. Ko je omenil, da se imajo le one točke revidovati, katere sta naprej določila zbornica in senat, navstal je zopet silen hrup, Clémenceau je glasno protestoval. Komisija je vsprejela dostavek, da priirci onih rodbin, ki so kdaj v Franciji vladale ne morejo biti predsedniki republike, vse druge dostavke in protinaerte je pa zavrgla, ker nasprotujejo sporazumljenju med zbornico in senatom. Ko so to slišali radikalc, zagnali so silen hrup, Gatineau je kričal, kdo je sklenil dotično pogodbo, in zahteval, da naj si kongres ohrani svojo samostojnost, in se ne meni za prejšnje dogovore.

Včeraj se je sešla v Fuldi konf-renci **pruskih** škofov, ki se bode neki med drugim tudi bavila z razmerami katoliške cerkve v Prusiji, zlasti pa o vzgoji duhovnikov.

Belgijska zbornica se je predvčeraj začela posvetovati o predlogi, da se obnovi diplomatska zveza z Vatikanom. Pred zbornico se je zbralo mnogo ljudstva. Ko so poslanci šli iz zbornice je mnogo ljudstva sikalo, nekateri liberalnim, drugi konservativnim poslancem.

Kakor se iz Haaga javlja, je zdravje **holandskega** kralja Viljema jako slabo, če tudi ne ravno v nevarnosti. Zato se sedaj časopisi zelo bavijo, kaj bode po njegovi smrti z Luksenburgom. Mnogi mislijo, da ostane pri Holandiji, drugi pa, da pristopi k nemškemu cesarstvu. Znamenito je, da se s tem vprašanjem bolj bavijo drugi, nego Luksenburgani sami. Ako se to vprašanje povoljno ne reši še za življenja kralja Viljema, utegne biti še povod mednarodnim preprirom.

Vodja konservativcev v **angleškej** spodnji zbornici Northcote je objavil, da ne misli zaradi egiptovskih zadev staviti nikakega posebnega predloga, a bodo ta stvar v petek pri budgetnem poročilu spravil v razgovor.

Izmed zaradi upora v Assiuthuod **egiptovske** vojaške sodnje na smrt obsojenih 8 turških vojakov bila sta 5. t. m. dva usmrtena, drugim se je pa kazen premenila v dosmrtno ječo.

Dopisi.

Iz Ptujja 6. avgusta. [Izv. dop.] (Grda laž nemško-liberalnega lista.) „Mariborčanka“, časopisec, ki pri nas še nema čitateljev, ima od 3. t. m. št. 93 od tu dopis, ki je od začetka do konca sama laž. Dopisun trdi, da je „Narodni dom“ že tri mesece zaprt, — da je prejšnja najemnica zaradi slabega zaslužka odpovedala in si najela druge prostore — da je potem društvo prosilo koncesijo za kavarno in gostilno pri občini (?) na svoje ime, da ta koncesije ni dala, da je bil Čitalnice ulog na glavarstvo, kakor tudi oni ne namestništvo in ministerstvo odbit, kar se je te dni odboru javilo in slednjič, da hoče tožiti sedanjí najemnik Čitalnico. To so glavne poteze iz tega famoznega lažnjivega dopisa, toda opomniti mi je, da take goropadne budalosti ni mogoče lahko v slovenščino prevesti, ker Slovenci ne rabimo takih nesramnih izrazov. K stvari samej spregovoriti mi je sledeče.

Z odlokom c. kr. okrajnega sodišča Ptujkega od 29. oktobra t. l. 1883 št. 16398 odpovedal je čitalnični odbor prejšnji najemnici vse prostore s 1. majem t. l.

Čitalnični odbor prosil je pri okrajnem glavarstvu (ne občini, butelj bi smel vedeti, da Ptujka

prošnje, niti za naše hudovanje. Kar se zasliši za bližnjim smerečem divje rohnenje in razkačen bik z upogneno glavo in privzdignjenim repom prilomasti iz goščave naravnost proti nesrečnemu Franju. Malo da nismo strahu okameneli; naš tovariš pa, vide besnečo žival za sabo, vrže palico od sebe in jo udere po kamenitem bregovji, da so mu iskre letete izpod pet. Očividno pa je bilo, da ga bik s svojimi nevarno nastavljenimi rogovi doseči mora. Mi zaupijemo, kar se je dalo, z vodjo vred jo uberemo za bikom, ali le-ta se je za vse to malo zmenil. Še trenutek in po tovarišu bode. Vsi zamizimo, da bi ne videli krvavega prizora. Še le čez nekaj trenutkov si upamo oči odpreti, a Franja ni bilo nikjer, ampak videli smo samo, da je hlapec, naš vodja, podil s krepkimi udarci bika po bregu. Že smo mislili, da je nesrečni tovariš mrtev, razmesarjen od rogov besnega bika. V naše nepopisno veselje pa zapazimo, da tisti, kojega smo že ravnokar mrtvim prištevati, iz neke razpokline previdno glavo vzdiguje. Brzo pritečemo in ga izvlečemo iz rešilnega zavetja, v katero je bil, čutivši že skoro roge za hrbtom, srečno skočil. Zdivjana žival pa je

kakor slepa robnela dalje, a krepka blapčeva gorjača jo je kmalu spametovala, tem ložje, ker je ni dražil več nesrečni rudeči robec. Ko smo se prepričali, da smo varni pred novim napadom divjega rogina se vsedemo, da se odpočijemo in spraznemo par steklenic iz naše zaloge v srečno rešitev prijatelja. Sedaj še le je sprevidel le-ta, da bi ne bilo varno hoditi mu samemu čez nevarne planinske pašnike nazaj, zato se je udal našemu prigovarjanju in je, čeravno teško, vender brez godrnjanja stopal za nami.

S to neljubo dotiko z rogatim gospodarjem planinskih brd zgubili smo od itak pičlega časa čez jedno uro. Vodja se nam izjavi, da najbrž ne bode ta večer mogoče priti do bajte, da bode toraj treba prenočiti v kakej pastirski kolibi. Ali, ker nam je zaradi daljnega vodje mnogo na tem ležeče bilo, da se snidemo z ono družbo, koja je pred nami v planine odrinila, sklenemo, ker je bilo pričakovati svetle noči, tudi po noči potovati, da nam imenovana družba ne odide.

Vedno obilnejše postaje kamenje: duhteči planinski pašniki se umaknejo z razdrobljenim kame-

občina ni avtonomna, dakle nema pravice deliti koncesij) za koncesijo in ta je bila podeljena vsled odloka od 25. aprila t. l. št. 7558. Ptujška občina — pri kateri sedijo sami liberalci — rekurirala je zavoljo podelitve koncesije na namestništvo, toda to je vsled naredbe od 15. maja t. l. št. 8545 utok Ptujške občine odbilo. Toda našim mestnim liberalnim očetom še ni bilo dovolj in uleže utok pri ministertvu. Kako je stvar tu rešena, nam še ni znano; a to smelo vem, da buteljski dopisun še manje vé.

Prav nič pa ne brigajo pobalinskega dopisuna razmere mej krčmarjem in društvom. — Iz predstoječega je razvidno, keke črne lazi širijo nemški listi mej svoje čitatelje. Ti so res usmiljenja uredni. Sl. uredništvu navedenega lista pa čestitamo k tej izvrstnej moči — laži — razširjajočega dopisuna.

Sicer pa hočemo še govoriti o boji za koncesijo ob svojem času, kajti naši mestni očetje naj ne mislijo, da bode stvar tako hitro rešena.

Iz Žirov 4. julija. [Izv. dop.] Ko se je pred kakimi 30 leti nameravala cesta iz Poljanske doline v Črknjo, bili sti projektirani dve črti; jedna po Kopačnici, krajša, bolj prikladna za Poljance, po boljšem trdnem svetu; druga pa po Sovodnji, ki je mimo prve daljša, ima več klanca in drži po samem mehkom kamenu. In kaj mislite, katera črta je bila potrjena za bolj koristno? Rekli boste: po Kopačnici. A motite se, po Sovodnji so jo takrat zavili, da je ubogi kmet imel le več tlake takrat, zdaj pa veliko popravka, da je cesta vendar zmiraj mehka in slaba in da se zdaj na novo govori, da bodo na novo delali cesto po Kopačnici, Sovodnjsko pa zavrgli, ker so prišli do spoznanja, da je krajši pot zmirom najboljši, v sili pa desetkrat boljši.

Sedaj se pa pri nas nekaj podobnega godi. Zvezati se hoče Žire z Logatcem, a imamo tudi dve črti, jedna po Sori, druga po Račevi. Za črto po Sori so večinoma vsi naši občinski možaki, cestni odbor Idrijski in tudi inženirji spoznali so jo za krajšo in boljšo; po zimi je v zatišji, zavarovana pred zameti in dogotovljena potrebovala bode le malo popravka, ker bode izpeljana po samem apne niku. Neki trgovec iz Dobračeve v Žirovski dolini, ki trzi s Trstom, o katerem bi si človek mislil: ta bode gotovo za Račevo!, pa je baje rekel: „Ako plačam za Račevo en goldinar, pa rajši za Soro petdeset goldinarjev!“

A glej, proti izjavi inženirjev, naših občinskih odbornikov, našega cestnega odbora Idrijskega, ki bi prav za prav jedini tukaj soditi imel in bo nalogu imel, cesto delati in popravljati, se vendar silijo nekateri najstojalci, da bi se cesta delala po Račevi na Podlipo in na Vrhniko, kar pa čisto gotovo s lepo ne bode. Čujem, da kar je merodajnih mož na Verhniki, sami neso za ta načrt, od gosp. župana sem tudi to slišal. — Mi Žirovci želimo cesto po Sori, za Račevske klanke ne maramo, ker bi potem drugega dobička ne imeli, kakor plačila.

Iz Kamnika 6. avgusta. [Izv. dop.] (Veselica v Sevnici.) Radostna in pozora vredna vest je dospela zadnje dni v naš okraj. Ponosno se širi ona po vseh slovenskih krajih, navduševaje naša srca, nam podaja zlato nado o naše podvzetnej ter navdušenej mladeži. Veseli glas se razlega od Mure tje do sinjega jadranskega morja, vabeč nas

njem posutim bregovinam, na kojih se — vedno redkeje in manjše, najdejo z drobnimi gorskimi zelišči obraščene ledine, a namesto orjaškega smerečja vije se tu pa tam po tleh pritlikovo borovje. Stopili smo toraj v visokoplaninski svet.

Tiho smo stopali drug za drugim po rogljatem kamenju, vodja spredaj, a „invalid“, kojega smo si kot nosača pridržali, kot zadnji. Že se je pomaknila ura na osem, in že so se globoko doli ležeče doline ogrnile v večerni mrak. Le tukaj, visoko gori v planinah upiralo je solnce zadnje svoje žarke v sivo skalovje. Kralj dneva je torej slovo jemal od gorskih vrhov, obstali smo, da bi gledali ta čaroben krasen prizor. Večerni mrak v dolinah se je počasi umaknil črnej noči, ki je svoj temni plašč vedno višje navzgor raztegala, le na zahodu se še kaže v temnozlatem svitu se lesketajoča solnčna krogla, polgoma se utapljajoča za skalnat greben daljnih koroških planin. Kakor orjaški kupi zlata se v zadnjih žarkih svetijo planinski vrhovi, podobni velikanskim gromadam, prižganim v proslavo vsemogočnega mojstra. Že se krogla popolnoma utopi, najvišji vrhovi se še žarijo ali kmalu se umakne njih temnozlati svit blede svetlobi lune, solnce je zašlo in samo žareče nebo

na mejo Kranjske in Štajerske. Rodoljubni dijaki na obeh straneh naše Save so si podali v bratske ljubezni roke ter bodo priredili na naše radost sijajno veselico, katera se bo vršila dne 15. avgusta v trgu Sevnici. Tu se bodo sestala mlada srca iz Štajerske, Koroške, Kranjske, Istre, Hrvatske, da iz Česke, Moravske in Poljske. Iz tega se vidi, koli živo goji slovenska mladež ljubezen in sočutje do svojih milih bratov. Z navdušenostjo odobravamo to hvalevredno podjetje ter želimo, da bi se občinstvo te znamenite veselice mnogobrojno udeležilo. Poroča se nam, da bo veselica sijajna, vredna slovenske mladeži. Živeli rodoljubni dijaki, živela njih navdušenost in vzajemnost!

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) podaril je za po toči poškodovane občine v okraji Velikovskem 2000 gld.

— (Deželni odbor) je po toči poškodovanim v Krškem okraji dovolil 1500 gld. podpore, dalje požarni brambi na Vrhniki 50 gld., Ljubljanski požarni brambi pa 100 gld.

— (Z upeljavo lastno režije v blaznici na Studenci) bi se ne prihranilo samo 300 gld., kakor je včeraj po tiskovnej pomoti stalo v našem listu, temveč dobiček po lastnej režiji bi presegal 5000 gld. na leto, kar je g. dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški z jasnimi številkami dokazal.

— (Imenovanje.) Gospod Lambert Einspieler imenovan je kanonikom Krškega stolnega kapitelnja.

— (Iz Postojine) se nam piše: Kakor čujemo, namerava se tukaj sklicati v nedeljo 17. t. m. volilni shod. Ker je pa ta dan velika veselica in jami in je nadejati se veliko tujcev, ker torej marsikateri volilec ne bi utegnil udeležiti se, bi se priporočalo, če le možno, volilni shod prestaviti na petek 15. t. m.

— (Gledališni vlak v Prago.) Občinstvo opozarjamo, da vožnina v Prago in nazaj stane za III. razred 19 gld. 60 kr., za II. razred 29 gld. 30 kr. Deležniki lahko ustopijo na vseh gorenjskih in koroških postajah, torej se jim ni treba voziti v Ljubljano z Gorenjskega ali s Koroškega. Vožnina naj se doloži glavnemu zastopu banke „Slavije“ v Ljubljani.

— (Baron Jovanović), namestnik dalmatinski, je tako nevarno obolel, da se je najhujšega nadejati. Izgubil je že sluh in vid in ima le redke jasne trenutke.

— (Gledališki vlak hrvatski) bil je v Pragi navdušeno vsprejet. Nebrojna množica pričakovala je prišlece na kolodvoru, hiše blizu kolodvora bile so v zastavah. Pozdravil je goste dr. Strakaty, načelnik „Umelecke Besede“ v českem, gosp. Polivka v hrvatskem jeziku, na kar je v imenu Hrvatov zahvalil se prof. Horč tako izborno, da se sme njegov govor smatrati najboljšim izmed vseh dosedanjih. Rekel je, da je Praga slovenska Mekka, kamor mora romati vsak Slovan, da se divi napredku kulture. „Umelecka Beseda“ in „Meštanska Beseda“ priredili sti Hrvatom na čast sijajne koncerte, pri katerih je bilo veliko navdušenih govorov, vsi česki listi razpravljajo v jako srč-

na zahodu še kaže pot veličastnega kralja visočin. Na jasnem nebu se počasi prikažejo zvezde, izza gore pa prisveti mesec in razsiplje blede svojo luč po kamenitem bregovju. Noč je nastala. —

Vedno opasnjeja postaja pot; treba je prekoratiti razpokline, treba se je izogibati propadov. Vse okolu tiho. Ni bilo slišati drugega, kakor rožljanje stopinj in palic po kamenju. Samo včas se sliši vodje zategnjeni „hoj, hoj!“ na kar se je nosač oglašil, da se je vedelo, kako daleč je prvi od zadnjega.

Po našem računanji bi imeli še kake pol ure do bajte, ali vodja je trdil, da imamo še več ko jedno uro. Sploh pa se nam začne njegovo vedenje zdeti nekako čudno; vodil nas je tako, da se nam je zdelo, kakor ko bi prišli po dvakrat na jedno in isto mesto. Našim že itak redkim vprašanjem je le nerazumljivo odgovarjal, ali pa sploh odgovoril ni. Tako urno se je jel plaziti pred nami po skalovju, da smo ga le z največjo težavo dohajali. Česar smo se jeli bati, se je zgodilo; vodja ves zmešan obstoji in nam pove, da je zgrešil pravi pot, da smo toraj „zašli“.

(Dalje prih.)

nih in laskavih člankih pomen pohoda Hrvatov in naglašajo potrebo vzajemnosti slovenske.

— (K volitvam na Štajerskem.) V volilnem okraji Maribor, Št. Lenart in Slov. Bistrica imamo do sedaj Slovenci 64, liberalci 29 znanih glasov.

— (V Makoljah), kjer so pri volitvah za deželni zbor narodnjaki slavno zmagali, snujejo tamošnji domoljubi politično društvo in posojilnico.

— (Na Goriškem) je prepoved slavnosti skoro tako silno učinkovala na narodno zavednost, kakor če bi se bila slavnost v istini vršila, kar nam priča naslednji dogodek: Pred par dnevi bil je pri sv. Luciji somenj in več trgovcev iz Gorice pripeljalo svoje blago tjakaj na prodaj. Mej njimi bil je znan trgovec, ki je pri svojem „štantu“ razobesil par narodnih zastavic. Vse ljudstvo vrelo je le k njemu, lahonski trgovci pa neso prav nič prodali. Ko drug trgovec iz Gorice uvidi položaj, gre k narodnemu trgovcu prosit, naj mu posodi jedno zastavico. Slednji sprva tega ni hotel, a ko je prosilec slovesno zatrdil, da ni podpisal znanega protesta proti slavnosti, dobil je vendar zaželeno zastavico, katero je hitro razobesil in z zastavo dobil je takoj toliko kupcev, da je bil s somnjem prav zadovoljen. — Mislimo, da se ne bomo motili, ako ta dogodek pripisujemo uplivu znanega domoljuba in župana g. Kovačiča.

— („Vrtec“.) Časopis s podobami za slovensko mladino ima v 8. številki naslednjo vsebino: Srčan deček. Pesen. Josip Rosa. — Prijatelja. Izvirna povest. — Ajdovo zrno. (Narodna pripovedka.) Fr. Ksav. Krušič. — Na materinem grobu. Pesen. Ivan Zarnik. — Beduini. — Šiba novo mašo poje. — Spomini. — Maček in lisica. — Psi po severnih krajih ledenega morja. — Voda. — Razne stvari. — (Osemstoletnico), odkar obstoji fara, bodo obhajali Šentvidčani nad Ljubljano v pribodnjem letu meseca oktobra. V to svrhu olepšali bodo cerkev in napravili nov križev pot, katerega že izdeluje dobroznani kipar g. Miroslav Tomec.

— (Tepli) so se včeraj zvečer v Krakovem mestni postopaci. Boj je bil tako silovit, da se je tepež nadaljeval v strugi Gradašice. A da si so bili bojevalci že popolnem mokri, se še neso ohladili in pretepli so mestnega delavca Črneto tako hudo da je redarstvo odredilo, da se je prenesel v bolnico.

— (Čitalnica v Gornjem Gradu) priredi dne 17. t. m. veselico v spomin rojstvenega dne Nj. Velikanstva presvitlega cesarja Frana Josipa I. s sledečim sporedom: 1. Nagovor. 2. Petje. 3. Godba na glasovir in gosli. 4. Deklamacije. 5. Ples. Začetek točno ob 8. uri zvečer. K tej zabavi uljudno vabi odbor.

— (V Pulji) začeli so izkopavati v stolnei cerkvi in našli več rimskih novcev in posod.

— (Razpisane učiteljske službe.) V šolškem okraji Krškem: na dvorazrednici v Boštanji služba 2. učitelja. Plača 400 gld. in stanovanje; na dvorazrednici na Raki služba 2. učitelja s 450 gld.; na dvorazrednici na Studeci služba 2. učitelja s 400 gld. in stanovanjem. Prošnje do konca t. m.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Celovec 8. avgusta. Nepričakovana zmaga! V Šmohoru voljen narodnjak dr. Abuja namesto odstopivšega Šnabelna.

Velikovec 8. avgusta. Einspieler in Muri izvoljena. Slava!

Velikovec 8. avgusta. Narodna stranka veliko večino, dasiravno so nasprotniki nesramno postopali.

Celovec 8. avgusta. Velikovec: Sijajna zmaga, Einspieler, Muri 80 glasov, Beljak: Naša stranka propala. Celovec: Častna manjšina.

Kozje 8. avgusta. V Kozjem narodnjaki zmagali. Živeli!

Dunaj 7. avgusta. Roparski morilec in anarhist Stellmacher bode jutri obešen, ker je smrtna sodbe že v vseh instancah potrjena.

Razne vesti.

* (Česki skladatelj Anton Dvoržak) je imenovan častnim članom najstarejšega društva „Philharmonie society“ na Angleškem.

* (Fran Josipov red v vodi.) Iz Sarajeva se nam piše, da je reven Bošnjak, ko se je one dni mudil ob reki Miljački, na dnu vode zagledal svetlozlato stvar. Hitro vzame korec, potegne lepoto iz vode in jo nese k policiji. Policijski ko-

Lastrina in tisk „Narodne Tiskarne“.